

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Д-р. Сотире Андрејевићу, лекару среза власотиначког, уважи оставка, коју је поднео на државну службу.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 31. августа 1910 г. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I. на предлог Министра Унутрашњих Дела, а на основу чл. 34. закона о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета од 5. августа 1910. године Бр. 7360 донесено на основу чл. 144. тач. 9. Устава, које гласи:

„да се Антон Ковач, ивжињер Дирекције Срп. Држ. Железница, родом из Боровнице у Крањској и поданик аустријски, по својој молби прими у српско поданство, изузетно од §. 44. грађанског закона, пошто је поднео уредан отпуст из својег досадашњег поданства.“

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 31. августа 1910. г. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Василије Николајевић, полицијски писар друге класе среза јасеничког округа смедеревског, на основу §. 76 закона о чиновницима грађанског реда, отпусти из државне службе.

Из Канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 3. септембра 1910 г. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за лекара среза љубињског Здравка С. Пивковића, лекара среза рачанског, по молби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 4. септембра 1910. г. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за архивара прве класе санитетског одељења Министарства унутрашњих дела Милана Д. Фундука, архивара друге класе санитетског одељења истог Министарства; и

за писара друге класе санитетског одељења Министарства унутрашњих дела Љубомира Маринковића, писара треће класе санитетског одељења истог Министарства.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 4. септембра 1910. г. у Београду

РАСПИС

свима начелствима и управи града Београда

Једна од најглавнијих мера предохране против појаве и разношења заразних болести, а нарочито колере, јесте проналажење и изолисање првих случајева разбољевања.

Да би се ова мера предохране могла остварити, потребно је, да се са најскрупулозном гачношћу врше постојеће наредбе, које се односе на констатовање, пријаву и извештавање да се нека заразна болест појавила.

Нарочиту пажњу треба лекари да обратe на болеснике са сумњивим знацима разбољевања, и то болести озбиљно прате до утврђивања тачне дијагнозе.

Ради постигнућа наведеног циља напомињем, да је расписом од 15. марта 1902. год. СН. 2155., и допуном овога расписа од 19. марта 1903. год. СН. 2462 (Санит. Зборник св. III књ. прва стр. 104. и 117.) јасно прописано за које се болести извештаји подносе, ко их подноси, коме се подносе и за које време.

Овде нарочито напомињем, да су начелства дужна Министарству унутрашњих дела подносити извештаје за прошлу седмицу, најдаље до краја текуће седмице, и да љу водити строг рачун како се ова наредба врши и примењивати про-

писе члана 16. тач. 13. измена од 1884. године у закону о уређењу санитетске струке и о чувању народног здравља.

Препоручује се начелству — Управи да се стара за тачно вршење ове наредбе.

СН. 9596.

29. августа 1910 год.
у Београду.

Министар
унутрашњих дела,
Љ. Јовановић с. р.

СТРУЧНИ ДЕО

О ТУЖБИ ЛИЦА ПОВРЕЂЕНОГ КРИВИЧНИМ ДЕЛОМ

(О ПРИВАТНОЈ ТУЖБИ)

I. Има кривичних дела, по којима се само онда може повести истрага, и чији извршилац може према томе само онда бити кажњен, кад постоји тужба лица повређеног кривичним делом и у опште лица овлашћеног на тужбу. Тужба повређеног је дакле изјава воље од стране повређеног, да се иведе кривична истрага по извесном кривичном делу. Која се кривична дела ислеђују по тужби повређеног, изрично је наглашено у законским прописима, где се о истима говори. Таква су кривична дела н. пр. извесни случајеви телесне повреде (§§ 173—186, 179—180) и браколомство (§ 196).

II. На разне начине се је образложио захтев тужбе повређеног код ових кривичних дела. 1. *Binding* наводи неколико могућних разлога ове установе, али с обзиром на природу кривичних дела, која се по позитивном законодавству ислеђују по тужби приватног тужиоца, ов налази само један за уместан. Законодавац је, вели, хтео у овим случајевима, да главни циљ казне потчини њеном споредном циљу: задовољењу повређеног кривичним делом, те се казна има овде схватити првенствено као задовољење повређеног (*Privatgenutung*).¹⁾

¹⁾ Handbuch 606.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Разлог не изгледа ни мало оправдан, јер би онда изашло, да право на казну припада у овим случајевима појединцу, да дакле казна ту није казна у смислу давањег Кривичног Права. 2. *Hälschner* вели, да разлог треба тражити у томе, што код ових кривичних дела постоји опасност, да се кривичном истрагом по званичној дужности интерес повређеног или интерес штићења моралних односа између породичних чланова повреди више, него ли самим кривичним делом. Овај је разлог тачан, али није у стању, да објасни све случајеве, где се ислеђење врши по тужби. 4. *Schütze* наводи шест разлога: 1^о Код ових кривичних дела тешко је повићи границу између приватног и кривичног неправда. 2^о Обзир на односе државног и материјалног права. 3^о Могуће је, да би за повређеног произишла већа штета из кривичне истраге, која се води без његове воље, него ли из самог кривичног дела, или 4^о да је интерес породични противан истрази. 5^о Тешко је доказати, да кривично дело постоји, ако сам повређени не допринесе том доказивању, 6^о често су повреде и сувише безначајне, да би се кривична истрага повела по званичној дужности (*Minima non curat praetor*). Неки од ових разлога су умесни, али је погрешка *Schütze-ова*, што не води рачун о различности природе кривичних дела, код којих се истрага води по тужби, већ држи да су разлози исти за све њих. Неки писци воде рачуна о оној разлици. 4. Тако према *Mejer-у*¹⁾ треба разликовати две групе кривичних дела по тужби; 1^о она где је истрага без тужбе повређеног *непогрешна*, а то су кривична дела, која се састоје у *незнатној* повреди личности и имовине (као лаке телесне повреде и просте крађе), и 2^о она, где би истрага без тужбе повређеног била *штетна*, а то су кривична дела против моралности, она, која задиру у породичне односе (н. пр. породична крађа § 235), и у опште, код којих би истрага без тужбе повређеног могла овом нанети више штете по само кривично дело. 5. *Liszt* разликује такође две групе кривичних дела по тужби: 1^о она, код којих је повреда правног добра само онда од значаја за јавно-правни поредак, кад се повређени осећа повређеним и то осећање изјави у облику тужбе (таква су кривична дела против моралности) и 2^о она, код којих државни интерес на кривичну истрагу постоји, али где је држава потчинила овај свој интерес могућем интересу повређеног, да се не води истрага, т. ј. где она задовољава свој интерес на истрагу само онда, кад повређени тужбом изјави, да нема противни интерес²⁾ Образложивања *Mejer-ова* и *Liszt-ова* поред наведене добре стране, нису ипак у стању, да обухвате сва кривична дела, која се ислеђују по тужби повређеног. 6. Тако исто је неуместан разлог, који се обично наводи од француских писаца: законодавац је држао, да интерес друштвени мора уступити пред вољом интересованог појединца,

који ћути.¹⁾ 7. Према нашем мишљењу треба разликовати три групе кривичних дела по тужби: 1^о она, код којих повреда добра, против којих су управљена може бити различне тежине, те се истрага без тужбе повређеног у случајевима незнатне повреде појављује као излишна (тако лакши случајеви телесне повреде, крађе, утаје, преваре и т. д.); 2^о она, код којих би истрага без тужбе повређеног могла бити штетна по њега или његову породицу, где би другим речима повређени имао интереса, да се не води кривична истрага (тако браколоство — 196, одвођење туђе жене — §197, увреда и клевета — §§ 206 до 216); 3^о она, чија се радња у конкретном случају појављује као противправна само онда, кад је онај против кога је она управљена, осећа као повреду свог добра, т.ј. кад је он не допушта, и то изјави подизањем тужбе. Тако т. зв. реална увреда, — §213: интаман додир једне девојке може од ове бити осећен као увреда или не, и зато је сасвим разумљиво, што законодавац захтева тужбу повређеног. Кад би се истрага водила по званичној дужности, извршилац интимног додира могао би бити кажњен, и ако исти није осећен као увреда, и ако дакле кривично дело увреде не постоји. Као што се види, разлог је различан за сваку од трију група.

III. *Binding* је противан овој установи, и наводи следеће разлоге против ње: »Она оштећује државу као овлашћеног на казну, на кривичну истрагу, аболуцију и помиловање. Не њена потреба за тужбом казном и милошћу, већ потреба тужиочева меродавна је. 2. Она оштећује повређеног, који није у стању, да благовремено подигне тужбу, коме дужности пристojности уста затварају, или који нема права на тужбу, али има несавесног заступника. 3. Она нарушава на најосетљивији начин начело правде, да подједнака виност подједнаку награду треба да добије. 4. Она предаје државне власти приватној самовољи на мало достојан начин. 5. Она напротив подржава кривца, кога можда спасава казне; не мање: 6. подржава ниска осећања код лица на тужбу овлашћеног, које са својим правом недостојну трговину води, и које се њиме баш на уцењивање изазива; најзад: 7. подржава заступника повређеног, лица неспособног за тужбу, који хоће несавесно да жртвује његове интересе. Не може се оспоравати, да су ови разлози у многоме тачни, али ипак они нису толико јаки, да би могли претегнути над она три мало час наведена који говоре у прилог ове установе.²⁾ Потреба за истом призната је од свих писаца, и за-

довољена је у свим казним законодавствима. Она је немогућа само с *Binding-овог* гледишта о кривичном делу. Према њему се ово састоји у непослушности према државној власти. Пошто је према томе казни циљ прибављање поштовања овој власти, то се она мора изрећи, чим кривично дело постоји без обзира на то, да ли повређени кривичним делом то хоће или не.

IV. Врло је спорно, да ли је тужба повређеног *услов инкриминације* (услов кажњивости, како вели општа теорија о појму кривичног дела) или *процесна претпоставка* (т. ј. околност, од које зависи само, да ли ће се моћи повести кривична истрага). Према већини она је процесна претпоставка¹⁾. Кривично дело (н. пр. браколоство) постоји на тај начин, и ако тужба није подигнута. Ово је мишљење једино умесно с гледишта позитивног права. *De lege ferenda* међутим треба чинити разлику већ наведену међу кривичним делима. На име код кривичних дела треће групе подизање тужбе од стране повређеног треба сматрати као услов инкриминације, јер ту постојање кривичног дела зависи од осећања повређеног, тако да кад лице у питању не осећа радњу као повреду свог добра, о кривичном делу не може бити говора.

Према неким подизање тужбе од стране повређеног је услов инкриминације (кажњивости). Радња код кривичних дела по тужби према схватању законодавцем је, вели се, у опште подобна да повреди, а да ли је она у конкретном случају то дејство имала, да ли према томе сна у ствари сачињава кривично дело, зависи од тога, да ли је тужба подигнута²⁾. По ово би значило, да постојање кривичног дела зависи од самовоље појединаца, изузев трећу од нас наведену групу кривичних дела, где у ствари постојање кривичног дела зависи од осећања појединаца.

Према неким најзад тужба од стране повређеног је и услов инкриминације и процесна претпоставка³⁾. Она лежи, како вели *Olshausen*, на граници материјалног и формалног права, не припада ниједном искључиво, али засеца у обе области. Њен материјални значај лежи у томе, што од ње зависи, да ли ће бити казне, пошто је државна дужност кажњивања у словљена подизањем тужбе, а формални у томе, што се без ње не може повести кривична истрага.⁴⁾

(НАСТАВИЋЕ СЕ)
Д-р Тома Живановић.

КРИМИНАЛНА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

Злочинац, који на кратко време пре извршеног злочина није знао шта ће се

¹⁾ *Liszt* § 45 III; *Finger*; 189; *Garçon* 336; *Garraud* n. 378 и 379.
²⁾ *Merkel* 237, *Bihmejer* 54, *Kohler* *Patentrecht* 510, *Köhler* 19.
³⁾ *Hälschner* 1 711 *Schütze*, 166, *Binding* 661, *Bar* III 298, *Olshausen* § 61 1.
⁴⁾ В. о условима инкриминације и процесним претпоставкама *Живановић* Основи Кривичног Права § 32.

¹⁾ *Mejer-Altfeld* 246.
²⁾ *Lehrbuch* 194.

¹⁾ *B. Garçon* 900. — Француска судска пракса наводи у наслову на *Ortolan-a*, *Elements du Droit penal* 1875 II n° 1693, да се код неких кривичних дела управљених против воље појединца може појавити сумња, да ли овлашћени не би можда радљиво допустити, и да због тога истрага по њему треба да се води само по тужби. На основу овога она узима без законског ослона, да против лова на туђем земљишту може бити поведена кривична истрага, изузев извесне случајеве, само на тужбу лица на лов овлашћеног.
²⁾ Против *Binding-a* в. *Merkel* у *Zeitschrift f. d. g. Strafrechtswissenschaft* VI. 510.

доедати — пошто је његов сусрет са дететом био случајан — имао је увек, како пре злочина тако и у моменту његовог извршења, код куће рума или коњака. Очигледно је, да се он није снабдео алкохолном код неког продавца у моменту извршења злочина, јер би се то знало. После одвођења девојчице, а пре него што ју је опио, злочинац се морао усиљавати да задобије њено поверење. Он јој је причао ласкаве ствари и занимао је, показујући јој најлепше предмете у својем стану, те ју је на овај начин заинтересовао и изазвао на говор. Одушевљена, мала се опијала својим сопственим говором. Овом приликом злочинац се користио и опио ју је, а можда је и она сама попила кобни алкохол, или, најзад, — што је доста вероватно — злочинац јој је силом сипао алкохол у уста, што се може закључити по алкохолу нађеном у плућима, који, дакле, није био прогутан редовним путем. Одмах после овога мала пада мртва пијана. То је, дакле, у кући злочинчевој, а не на ком другом месту, где је она пила алкохол, пошто је готово одмах подлегла можданом и плућној конжестији. Она је умрла у кући свога убице на кратко време после своје вечере. Према овоме, сасвим је очигледно, да она није могла бити одведена далеко од места на коме је пресретнута. Њен завођач могао је, дакле, бити само какав сусед.

С друге стране опет, њено ишчеречено тело било је још вруће у моменту кад је пакет нађен и отворен, што значи да је смрт наступила нешто мало раније пре наласка пакета. Како је, опет, за операције око черечења и паковања леша било потребно извесно време, може се с разлогом закључити да леш детиња, нађен у улици »Hirondelles«, није долазио издалека.

Кућа злочина, према овоме, мора се налазити и у близини места одвођења и у близини места на коме је ишчеречено тело било одбачено.

Дете је напустило домицил својих сродника у 7 часова мање 10 минута; пре 7 часова, т. ј. пре доласка полицијских агената на службу у фламанско позориште, оно је пресретнуто пред овим позориштем и одведено кејом »Pierre de Taille« у стан свога завођача, а између 8 и 8½ часова подлегло је конжестији. Пренеражен овом случајном смрћу, злочинац се у први мах био збунио и уплашио, али је убрзо дошао к себи и са највећом хладнокрвношћу приступио черечењу леша и паковању исечених делова. Овај страхан посао, започет око 9 часова, свршен је, по свој прилици, око 10½ часова. По овоме је злочинац размишљао где, како и кад да остави пакет с труном? Избор је пао на улицу »Hirondelles«. Зашто? Зато што је злочинац, као становник кварта, тачно познавао топографију, најзгодније и најмање опасне путеве који воде у центар или у остале квартове, периферију, као и све остале особености региона. Враћајући се, као самац, кући, у развој доба дана и ноћи он је, будући интелигентан и добар посматрач, уочио места на којима су се жандарми обично налазили, те се с тога и трудио да их избегне приликом ношења пакета с лешом.

У кварту злочина оваквих места има шест: 1. пресек сенског булеvara са улицом »Cirque«; 2. place du Béguinage«; 3. раскрснице улица: »Laeken«, »Canal« и »Pont-Neuf«; 4. укрштање улице »Laeken« са булеваром »d'Anvers«; 5. крај улице »Grand Hospice« и пресек кејова: »à la Nouille«, »au Bois«, »à Brûler«, и aux Boruqus«, 6. тачка сједињена кејова: »à la Chaux«, »an Foin« и »du Commerce«. Немогући без опасности, проћи овим местима, злочинац је, сасвим разумно, изабрао улицу »Hirondelles«. Прелаз улицом »Grand Hospice« нудио је максимум сигурности, изузев једног малог пута од 60 м. улицом »Laeken«. Остављање леша у југо-источни сектор имало је за циљ још и то, да заведе власт, и да јој скрене пажњу на сумњиву популацију кварта сенског булеvara. Злочинац је, дакле, одлично изабрао најбоље, најкорисније и најсигурније место за остављање пакета с лешом. Улица »Hirondelles« по свој прилици је нормалан и редован пут којим је наш злочинац ишао било при одласку у центар вароши било при повратку кући. С тога је могуће и врло вероватно да је он, приликом свакодневних пролазака овом улицом, видео привремену палисаду око куће бр. 14, и да је његова прва мисао била да пакет с лешом остави у сенци ове палисаде. Улица »Hirondelles« морала је бити његов убицајени пут; он је у њој познавао и извесне куће. И доиста, он је, као што нам је познато, оставио прво пакет поред палисаде око куће бр. 14., па га доцније одатле узео и дефинитивно оставио на први степен уласка у кућу бр. 22. Зашто је ово учинио? Зашто је поново узимао пакет и оставио га баш пред кућу бр. 22, а не пред коју другу? Ево зашто. Наш је злочинац, по свој прилици, нервозан, раздражљив и сентименталан. Изненадна Жанина смрт силно је потресла његов егзалтиран мозак и пробудила једно сећање. У нејасном сећању, он је видео кућу бр. 22 у улици »Hirondelles«, у којој се тада налазио магацин са мртвачким венцима. Руковођен несвесним сећањем, злочинац се решио да на прагу овог магацина остави свој мртвачки пакет. Међутим, он је могао знати за овај магацин и сетити га се само с тога, што је добро познавао квартал у коме станује, и што је редовно пролазио улицом »Hirondelles«.

Што се тиче времена остављања пакета 11¾ часа — и оно је, такође, врло смишљено изабрано, јер је то најзгоднији коменат — одмах по свршетку позоришта када се готово цео свет у овом кварту био вратио кући. С друге стране, опет, то је моменат при крају дневне полицијске службе, када уморни агенти престају да обилазе своје реоне, већ стоје на сталним местима и очекују нестрпљиво смену.

Између тачке А, центра Жанине опасности, и тачке Б, места остављања њеног леша, има отприлике 350 метара. Место злочина мора се налазити најдаље на 350 метара од тачке А, у правцу југо-западном, и на 350 метара од тачке Б, у правцу северо-западном, у положају који смо, надамо се, довољно одредили.

Ако узмемо, да човек средњег стаса, идући обичним ходом, пређе 5 киломе-

тара на сат, онда он прелази за минуту 833 метра. Наш злочинац морао је, са својом жртвом, ићи много спорије од А до Б. Пошав испред фламанског позоришта пре 7 часова, он је морао приспети у свој стан после 7 часова и 5 минута. При повратку, од Б ка А, требало му је мање времена, пошто је био сам и ишао много брже. Пакет је остављен у улици »Hirondelles« око 11 часова и 45 минута. Може се, према овоме, закључити, да је злочинац напустио свој домицил — место злочина — око 11 часова и 40 минута.

Злочинац је, према свему изложеном, становник кварта улица »Laeken«, сектора »Grand Hospice«. Његов стан, који је удаљен најмање 5 минута од фламанског позоришта, а околико исто и од улице »Hirondelles«, налази се у најгушћем и најмање надзираном крају региона.

7. фебруара 1906 год., у очи злочина, овај становник налазио се у својем стану од 7 часова и 5 минута до 11 часова и 35 минута у вече. Он је, дакле, дужан објаснити шта је радио за ово време.

II. »Господин« а не адраповац; »господин« из народа.

Творац злочина над малом Жаном био је, према сведоцама, млад и снажан човек, средњег стаса, живог хода; могао је имати око 30 год.; имао је лице пуно, слично лицу оца Рашел Ван Ланди; носио је кратку и брижљиво поткресану браду, а од одела имао је: горњи капут затворене боје, шешир од ваљане длаке на глави и кожне ципеле на ногама. Његов детаљан опис није се могао добити.

Из ових првих, неодређених и непотпуних података излази, да је злочинац био »господин«, а не вулгарни адраповац. Адраповац, који би ишао с дететом, као би у очи. Да је злочин извршила каква скитница, она би одвела девојчицу на какво усамљено место и напустила би је по извршеном злочину. Жана је, дакле, одведена у стан каквог »господина«, где је прво силована а потом ишчеречена. Разумна и интелигентна, као што је била, она, у осталом, не би ни ишла са једним адраповцем. Човек са ким је она ишла, и који је успео да задобије њено поверење, био је лепе и пријатне спољности; то је, дакле, био »господин«.

Међутим овај »господин«, који је носио ципеле и одело једног буржоа, а не качкету и одело човека из народа који се враћа с рада, није могао бити личност вишег положаја. То није био ни аристократа ни интелектуални човек слободне професије, ни богат трговац средње класе. По својем пореклу, »господин« пре излази из народа и припада друштвеној класи своје жртве. Остављајући на страну групу чиновника, госпођице по радњама или служавке — које живе под истим кровом са господарима, и које су понекад заведене од шефа или синова фамилије код које служе — девојке из народа готово су увек заведене и на зло упућене од младих људи њиховог положаја. Ја никако нисам толико наиван да верујем у врлину виших друштвених класа, и да тврдим да су оне без порока и неспособне за монструозне злочине. Неморал

и порок показују се и у овим класама, али само у другим облицима и под другим приликама. Један лекар и. пр. способан да изврши силовање, за вешће и силовање клијенткињу која долази у његов кабинет, али никад неће у кварту, у коме станује и врши праксу, и у коме је познат, вребати своју жртву и одводити је у свој стан у циљу силовања. У свима случајевима одвођења, силовања и убиства девојчица радничке класе, кривци су свагда били радници, који су припадали истој друштвеној класи којој и жртве. Довољно је сетити се завођача и убица: Менескуа, Воанија, Рилера, Сампола, Солдана и т. д. који су сви припадали класи занатлија. Атентати и злочини ове врсте противу деце из народа свагда су били извршени од људи из народа, па тако мора бити и са злочиним над Жаном Ван Галк. Готово је извесно, да њен завођач, и поред свог одела, спољашњег „господског“ изгледа и свога друштвеног положаја, није буржоа, већ индивидуа из народа која, по своме пореклу, васпитању и ранијем друштвеном положају, припада друштвеној класи његове жртве. Под спољашношћу буржоа, овај „господин“, који је произишао из народа, може бити само занатлија или бив. занатлија.

Шта више — није згорег сетити се — најгнуснији злочини и атентати против детињства у Брислу, вршени су увек у народним квартовима Запада и Југо-Запада: афера Валшера у Моленбеку и три последње афере Ван Галк. Либер и Бело на територији III полицијске дивизије. Доказано је, да су завођачи у двома од ових афера били људи из народа.

III. Самац.

Злочинац, је, без сумње, „господин“, који припада народној класи. Шта више, он је самац, који живи усамљено и повучено. И доиста, наш злочинац не може бити ни ожењен човек, ни удовац и отац продице, ни човек „обавезан“, ни трговац који има сталну радњу, ни лекар који је изненада могао бити позват у свако доба, ни личност која је имала друштвених веза и пријатељских односа, већ је то био самац који је становао у каквој усамљеној кући, најмирнијој и најпушћој улици кварта. То је усамљеник, који не станује ни са родитељима, ни са женом, ни са депом, ни са метресом, ни са пријатељима. Надзор и спремање његовог стана немају никакве везе ни са газдом од куће, ни са главним кирајџијом; он не трпи контролу, ни чувара, ни вратара, нити држи сталну послугу. Спремање његовог стана врши каква кирајџика која станује у истој кући, или нарочита жена која у овом циљу долази свако јутро.

Признајемо, у осталом, да и ожењен човек може патити од содизма и бити способан за злочин силовања. Злочин Солејанов најбољи је доказ за ово, само што је он сасвим различан од злочина из улице „Hirondelles.“ Солејан је нарочито смишљао свој злочин; као пријатељ фамилије своје жртве, успео је да му повере малу Марту, па је одмах злоупотребио поверење. Он је одвео дете код

себе у 2 часа по подне, пошто се прво осигурао да његова жена, због извесног спољњег посла, неће бити у стану. Противно овом, злочин из улице „Hirondelles“ злочин је случајни. Јер се сасвим случајно догодило да је мала Жана изишла сама оног вечера кад је злочин извршен. Одвођење је извршено око 7 часова, а остали акти злочина између 7 и 11¹/₂ часова у вече. У овом времену цео фамилијаран свет био је код својих кућа рати вечере или спавања.

Злочинац из улице „Hirondelles“ чуввао је код себе пуних 8 дана ноге своје жртве, што ни у ком случају не би могао учинити да је био ожењен или да је живео у конкубинату. Несумњиво је, дакле, да је наш злочинац, био самац, који је становао без фамилије и млађих примајући. може бити, свако јутро посету једне жене, која му је успремала стан. Цело остало време он је био слободан и независан без икаквог, директног или индиректног, надзора и контроле.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

О ИСТУПНИМ ДЕЛИМА ПО КАЗНЕНОМ ЗАКОНИКУ И ЊИХОВОМ ИЗВИЊАЊУ И СУЂЕЊУ

написао

Ал. Н. Стевановић
судија

(СВРШЕТАК)

У последњем чланку предњег написа обећали смо, да ћемо о § 375 а кр. законика говорити оделито, и ево нас да се томе обећању одужимо.

Али одмах изјављујемо: да немамо намере износити све случајеве, који се могу јавити из примене ове законске одредбе. Јер су они многобројни, те би нас ово одвело у недоглед.

Ми ћемо се њиме позабавити само у толико, у колико г. Стевановић, по нашем мишљењу, погрешно одређује начин, на који ће се приводити крају отпочета истрага по тужбама.

Тако он вели, да ће се у свима случајевима, где је од стране оптуженог оспорена својина заузетог имања, а тужиоц није несумњиво доказао својину истог, упућивати слабија страна на парницу и то не пресудом, пошто се ту не може о кривци судити, него решењем, које, по жалби, разматра виша административна власт, а не првостени судови.

Он то потврђује и речима: „само што у овом случају по жалби решења подлеже разматрању виших пол. власти, јер се не доносе по пропису § 375 а К. З.“

За овакво тврђење г. Стевановић нема ослонаца ни у § 375 а, нити у опште у Полицијској Уредби.

Нема, велимо, јер се по подигнутој кривичној тужби и вођеној истрази, по § 36. Пол. Уредбе, има донети одлука: је ли оптужени крив, или не?

Ако се утврди кривица он ће бити осуђен; ако се, пак, утврди његова невиност, било по томе што тужилац није доказао својину земљишта за чије зау-

зеће тужи, било што је кривица застарила, било из којих му драго других узрока, он ће бити ослобођен.

Та одлука, било да се тужени осуђује, било да се ослобођава, мора бити и може бити једино пресуда а никако решење.

Облик ове одлуке не може изменити чак ни та околност, што ће се слабија страна њоме упућивати на суд, и што ће у истој бити поменуте и извесне одредбе грађанског закона, као што је н. пр. § 202, 209 и т. д. које регулисавају питање о државини, јер оне су ту употребљене само у толико, да потврде како је доказана невиност окривљеног, те да пресудом може бити ослобођен.

Било да се оптужени осуђује пресудом, било да се ослобођава, она по жалби интересованог подлежи само оцени првостеног суда, а никако виших полицијских власти.

Сва другчија досадашња пракса не одговара закону.

Од овога могу бити изузетци само они случајеви, кад се не подиже кривична тужба нити истрага води по прописима Полицијске Уредбе, него је у коме другом облику тражена интервенција власти за одржање постојећег стања.

Завршујући, овако, са § 375 а, ми бисмо требали ићи редом по постављеном задатку у почетку овога написа, али спречени пречим пословима, ми морамо само узгред да додирнемо неке ствари, и да даћи рад прекинемо, остављајући да се и други који јави са оценом ове књиге.

Дакле:

У чл. 49. своје књиге, говорећи о застарелости кривице, писац вели, да у случају под в. пресуда постаје „извршеном онога дана, кога је првостепени суд окончао или преиспитујући жалбу пресуду“.

Из ових речи сваки би морао извести тај закључак, да пресуда овако застарела и онда, кад би од дана њенога саопштења, па до одлуке судске, протекло више од три месеца, и ако за то време по томе предмету није ништа рађено.

Међутим, такво би гледиште било погрешно, јер у овом случају од дана саопштења, па до дана судске одлуке, застарелост није ничим прекидана, дакле није било никакве јавне акције власти, и пресуда је застарила, те суд не би смео ни доносити никакву своју одлуку.

У члану 53. своје књиге, писац није изнео разлику између амнестије и помиловања, ма да је та разлика од битног утицаја на правилан рад власти, и ма да је она нејасна онима, којима је књига и намењена.

У чл. 56. своје књиге писац говори о комесарима на железничким и другим станицама.

Незнајући да погранични комесари имају свога основа у железничким конвенцијама, закљученим са суседним државама, а они, опет, по бањама у закону о уређењу санитарске струке и чувању народног здравља, он је за све њих нашао основе постојања на свим другом месту.

Отуда и закључци, које је правно о њиховој надлежности немају основа у закону.

Додирјујући питање: шта бива кад сведок неће да се закуне на свој исказ (чл. 71), писац није дао своје објашњење, него се задовољно тиме да саопшти распис Минист. Унутр. Дела Пбр. 8785/87, у коме то питање такође није расправљено.

У чл. 93. писац тврди, како неблагоприятно поднесене жалбе треба одбијати решењем.

Овакав закључак он није могао извести из § 15 и 16. Пол. Уредбе, а нарочито из речи: „Власт која прими жалбу, *дужна је сва акта послати суду у року од 24 сата*“, јер као што се из овога види, власти се не оставља прво да оцењује благовременост жалбе него и то право припада суду.

Према томе, власт, која спроводи акте, може у спроводном писму истаћи да је жалба неблагоприятна и то је све, а да ли неблагоприятност одиста постоји или не, има да цени суд.

На овај се начин, у осталом, и сама ствар брже приводи крају, јер отпадају она непотребна решења и жалбе, којих би било, ако би се оцена благовремености оставила властима које изричу казну.

Прелазећи сада на III део књиге, који носи наслов „Преглед Полицијске Уредбе“, ми ћемо прескочити све оно до § 30. и то не због тога, што доле не би било погрешака пишчевих, јер њих и ту има, помињући узгред само ону, коју је учинио код § 23. где конзулима признаје право екстериторијалитета, него због тога, што смо наше гледиште већ изнели у оцени књиге г. Ђур. Ђорђевића, пређашњег окружног начелника, те нема разлога сада то понављати.

За § 30. „Полицијске Уредбе“, писац је рекао да не важи више, јер су, вели, сви грађани пред законом једнаки, па по томе принципу и начелнику и капетану може судити за иступе из III части кривичног законика општински суд, као нижа власт, по оном општем праву, које му је дато § 4. ове уредбе и чл. 94. закона о општинама.

Ово тврђење не само да није тачно, него је апсурд.

Као што смо и у 36. броју овога листа за 1907 годину, у напису „Упут за полицијске и општинске власти“ рекли, § 30. „П. Уредбе“ важи и данас, јер он регулисава један колико разумљив толико и неопходан ред у одношају нижих и виших власти.

Без њега би долазило до тако честих сукоба нижих и виших власти, да би то чак одводило до анархије.

Ако би се гледиште пишчево примило као тачно, онда би ми често сретали колико комичне толико и поражавајуће призоре, да општински служитељи терају у судницу начелника окружног или среског, те да тамо одговара што није на време почистио нечистоћу испред куће, што није насуо локве, што је седео у кафани преко прописног времена, и томе слично.

Само тај један разлог био би довољан, да изазове стварање нове законске одредбе у овоме погледу, кад ће не би било, а на страну обзира чиновничке хијерархије и остали.

Међутим, § 30. није противан баш ономе начелу, које је писац истакао, да су сви грађани пред законом једнаки, само што њега писац погрешно схвата.

Тај принцип, да су сви пред законом једнаки, казује само то, да сваки грађанин мора да одговара за своја дела и да подједнако подноси законске последице за њих, али не и то, да сваки мора бити суђен баш од једне и исте власти.

На против, из појмљивих разлога и нужности, многим редовима друштвеним, за једне исте кривице, суде разне власти.

Тако на пр. за убиство, које учини официр, он ће одговарати као и сваки други грађанин, јер је и он једнак пред законом са осталима, али њему неће ипак судити грађански суд него војни, јер су државни разлози пренели ту надлежност на војне судове.

Да ли у овом случају трпи штогод принцип: „сви су грађани пред законом једнаки“. Боже сачувај; он није повређен ни за длаку. Овде је просто реч о разлици власти у чије се суђење предају једни и други грађани.

То изузеће у надлежности власти, није оличено само у овом једном примеру са официрима. Не, њега имамо и код извесних свештеничких кривца, где се надлежност преноси на Духовне Судове, њега имамо код извиђаја чиновничких кривица, где се надлежност извиђаја преноси на нарочите комисије и т. д.

Зар начелник окружни или срески, неће бити такође једнаки пред законом са осталима, над њих за кривце из III части кривичног законика не буду судили општински судови, него старије државне власти?!

Шта би било са ауторитетом ових, и у опште њиховим угледом као надзорних власти над општинским судовима, ако би они знали да их ови могу судити за њихове безначајне грешке, којима су, као људи, подложни.

И, на послетку, да ли би углед власти порасао тиме, што би нижа власт могла судити вишој, и да ли би то казивало колико је у нас високо дигнута свест о једнакости пред законом?!!

Не, не, писац је помешао две ствари, одговорност пред законом и надлежност суђења, и отуда је и дошло да тврди нешто, чему нема места ни по чему.

На послетку, истичући и ону погрешку пишчеву, учињену код шестог става § 33. где вели да се могу казнити и кривци ако на позив не дођу, а они се, међутим, по § 21. исте уредбе могу само *дотерати*, ми завршујемо оцену ове књиге, уверени да смо допринели, да она буде правилно схваћена.

Дим. С. Калајић.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ЈЕДНО ИНТЕРЕСАНТНО БРАТОУБИСТВО

(НАСТАВАК)

Те исте ноћи протурен је глас кроз скупљену светину, да је Јездимир пре

неколико година служио у Пожаревцу као жандарм, и да је у служби убио некога човека са јачом фамилијом, и да су се баш тога дана у вече виђала у Куршумлији два страна сељака у оделу пожаревачког сељака, па су га они из освете убили. Друга верзија била је, да је убиство извршено због деобе и наслеђа његовог имања, а трећа, да му је убиство приредила жена, да га се као старог отресе. Иследна власт је прикупљала податке о овоме свему, али ни једној верзији није смела поклонити потпуно пажњу; морала је све три свестрано испитати, па тек повести истрагу, ну у исто време је и закључила, да се ово убиство није могло извршити без учешћа озлоглашеног Петра *Донића и другова му, те је Петар још исте ноћи по извршеном убиству притворен*. Код њега није ништа сумњиво нађено, ни пушке ни револвера, и ма да је било кишно време и ма да је утврђено, да су *убице, бежећи из авлије, морале по мраку газити у јаз, а и преко Бањске, ипак код њега је нађена обућа са свим сува, сем што су му опанци били мало влажни*.

После пола ноћи иследник је морао престати са радом, да сутра дан настави. Преко ноћи падне снег тако, да је потпуно покрио земљу, па дакле и отiske од ногу убице, по којима би се могао утврдити бар правац бегства убициног.

Сутра дан рано срески начелник понова је дошао на лице места, да бар што прибави. На лицу места апсолутно се ништа више није могло прибавити што би ишло на корист истраге. Притворени Петар ни речи о томе није хтео казати, већ је протествовао како су га смели ноћу у затвор терати кад није ухваћен ни на каквом кривичном делу, позивајући се на извесне грађане и жандарме с којима је био за вечером када је пушка пукла. Иследнику остало је било да мотри на држање сродника убијеног, и држање жене његове и њене роднице. Око девет часова већ су почели долазити на жалбу стрицеви и браћа од стричева погинулог. Са његовом матером дошло је све што је одрасло, а међу њима и Станко. Иследнику је пало у очи, зашто да не дође Милорад, задружни брат погинулог, док су дошли и многи даљни сродници. Да би ово сазнао, позвао је жену погинулог и мајку, да му то објасне. Приметивши ово, Станко се нечујно привукао и слушао разговор иследников са овим женама, па кад није могао сазнати о чему се говори упитао је иследника о чему пита, можда би му он могао дати обавештења. Прислушкивање његово пало је иследнику у очи и за то је окренуо говор о другоме, а њему поставио питање зашто и Милорад није на „жалбу“ дошао. Одговор, који је раније био спреман гласио је, да је морао остати код куће, да спреми што је потребно за погреб, јер убијеног мисле сахранити у породично гробље. Тај изговор Станков и друго сумњиво држање његово, дало је повода иследној власти, да одмах претресе кућу Милорадову и притвори га.

Претресом се није могло ништа наћи сумњивог, па ни пушке из које је убијен Јездимир. На испиту није ни речи хтео одати, и са највећим жаљењем говорио је

о овоме убиству. Наговорена од Станка, мати Јездиминова дошла је одмах у среску канцеларију, протестујући зашто су јој затворили „другог хранитеља“ кад су јој душмани једнога већ убили. У то време долази на пијач друг Петров, Трајко Раденковић, и кад је свратио у једну кафану призвао је келнера и шапутом га упитао: да ли је Јездимир погинуо или само рањен, а кад му је он казао, да је погинуо, Трајко му је пожелео души рајско насеље променив се у лицу. Ово је пратио човек, коме је било тог дана стављено у дужност да мотри на сумњиве људе и иследнику одмах достави. Сазнав за ово, буде позван келнер, који тако исто изјави, али да није приметио промену на Трајку, јер на то није обраћао пажњу. Готово једновремено утврђено је, да је Петар с Трајком прошлог дана прошао поред стана убијеног; оба су застајкивали и загледали у кућу његову. Ово да повода иследнику, те и Трајка саслуша, па добивши тај факт као основ подозрења, а имајући вечито противу таквих лица многобројне удаљене основе из § 125. кр. суд. пост. иследник и њега и Петра стави у притвор и под истрагу. Рђави изгледи на успех декуражирали су грађанство, које с нестрпљењем очекиваше исход истраге, и иследнику ништа више не остајаше, већ да се лати и последњег сретва — изношење онакаженог тела осумњиченим убицама, не би ли се из њиховог држања што могло закључити.

Изведен Милорад да види убијенога, бризнуо је у детињи плач, неодавајући се ничим, да је он ма шта знао о овоме убиству. Ово је потресло матер погинулог, те је категорички тражила да иследник пусти Милорада, да јој се кућа, како она вели, не затвори, тврдећи да иследник на то иде, и по њеном захтеву а је према томе што противу њега ништа није стајало, иследна власт је њега морала пустити.

Кад је показан леш погинулог Петру и Трајку, прво су оба пребледела, по том су оба добила жуту боју лица, али као окорели зликовци ничим се више одали нису. Ова промена њихова на лицу поред свега другог довела је до убеђења иследника, да су они умешани у убиство, бар посредно ако не непосредно, те је сву пажњу скренуо на ислеђење противу њих, тражећи једновремено узрок овога убиства, јер је пуштањем Милорада напустно и разлог за убиство наслеђе.

Познавање околине за иследника, у оваквим случајевима, од велике је важности а у исто време уживати поверење међу грађанима и где се дело догодило. У овом конкретном случају иследник би морао стати, да све грађанство варошице и околних села није хтело помоћи иследнику да пронађе убицу. Једног дана пријави се иследнику један сељак, па му изјави, да је рад помоћи му да се пронађу убице Јездимирове, али под условом, да се он не увлачи у ислеђење као сведок, јер ће фамилија убица, ако се похватају, њега или кога од његоваха убити, а да у противном не сме ништа казати по цену живота. Када му је од стране иследника дата реч, да се

он неће одати, он је показао лице, које је пре годину дана Станко молио да Јездимира убије, јер му вели одузима неко имање а његовом брату Милораду кућу. Сазнавши за ово, срески начелник је позвао одмах именовано лице, које је после дужег увијања признало, да му је Станко пре године дана нудио две стотине динара, да Јездимира убије, ну да је он ту понду одбио и послао човека, те известио сада убијеног Јездимира, који је то са презрењем одбио, — дакле, опет разлог за убиство наслеђе. Како је иследник познавао Станка као човека слабог духа, одмах је наредио, да се дотерају Станко и Милорад са целом породицом.

После два три сата, у среску канцеларију дотерани су засебно Станко и Милорад, а одмах за њима мађија Станкова а мати Милорадова и њихове жене са одраслом децом преко петнајет година. Милорадова мати била је слабог здравља, а тако исто и снаха Станкова, за то су одмах пуштене са децом, а одрасли остали пред канцеларијом, а њих двојица потпуно одвојени нису знали, да им је и породица била дотерана. Кад је изведен Станко на испит он је категорички порицао нуђење новца за убиство, а тако исто и Милорад. На Станку се могла приметити узнемиреност и клецанье колена а Милорад је био врло мало промењен. При испиту Станко је упитао за снаху и мађију, да и оне нису дотеране, па када му је речено да су и оне у затвору, ма да су међутим, биле пуштене кући, казао је: „пустите њих оне нису криве.“ На питање иследниково: па ко је крив? тргао је се и одговорио, да није ни он ни оне. Није се смело стајати, већ се морало предузети ма што, док њиме влада страх од затвора и док је још у узбуђењу, зато иследник њега одвоји у друго одељење, а позове апсанцију и споразуме се с њим, да у срески подрум уведе једног од слободњака, који при срезу издржавају затвор за кријумчарење дувана, и нареди му да у подруму стење и потмуло запомаже, а Станко да се проведе поред подрумског прозора да чује стењање. Наредба ова извршена је одмах, — у подрум је уведен слободњак, који се поче кривити и потмуло стењати, као да га стотинама даве, а потом је, Станко поред подрума проведен за затвор. Чувши ово Станко упита апсанцију, да није у подруму његова снаха и мађија или Милорад, а овај му је одговорио, да је у подруму његова снаха са децом и да плаче, што ју је иследник притворио за његову кривицу. Одмах је Станко тражио, да се врати иследнику и апсанција га је вратила. На питање иследниково зашто је се вратио, одговорио је: „хоћу, да кажем шта знам о убиству Јездимирову, молим те пусти ми снаху с децом, јер она није крива.“ Одмах је наређено, да се његова снаха пусти, ма да није ни притворена, а Станко је на протоколу изјавио, да је Јездимира убио његов брат Милорад, због наслеђа имања, а нарочито куће, која би деобом морала припасти Јездимиру.

(СВРШИТЕ СЕ)

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

Разбојници на морским лађама. Ових дана војни-окожни суд у Одеси судио је разбојницима, који су једне јулеке ноћи у 1907 години на јединствено дрзак начин опљачкали путнике на „Софији“ морској лађи, која је путовала из Одесе за пристаниште Хорли.

Кад је лађа у 10 сати кренула из Одесе, на њој је било, сем капетана, његовог помоћника и 20 људи послуге, још и ссамдесет путника, међу којима је био и благајник херсонске банке, који је собом носио 50000 рубаља. У 12 сати ноћи, кад је лађа већ била на отвореном мору, на уговорени знак, издвојише се из публике 18 разбојника наоружаних ножевима, револверима и бомбама. Разбојници су у једном тренутку похапсили публику сву, команду и послугу. Неколико њих узели су капетанов мост и са њега издали наредбу да лађа стане, док су други сишли у машинско одељење и тамо пустили пару из казана; за то време остали су поскидали компанае, звона и пиштаљку и све побацали у море. Све је ово извршено веома брзо и са разумевањем, јер је без сумње међу разбојницима било и таквих, који су одлично познавали службу на морским лађама.

Међу путницима завладала је паника и ужасан страх, те их је арамбаши ових разбојника обилазио и саветовао им, да се не буне јер им тако неће ништа учинити; у протвном запретио им је да ће бацити лађу у ваздух.

Кад су разбојници потпуно били обезбеђени од сваког протеста, отели су благајнику 50000 рубаља и од осталих путника покупили до 2000 рубаља. После тога разбојници су отишли у трпезарију; ту су јели и пили, правећи вицеце на рачун поплашених путника, и удварајући се дамама. Кад су тако лумпујући провели скоро два сата, онда на знак арамбаше све путнике и команду затворе у једну велику кајиту и запрете им да ће сваки погинути ако пре 20 минута изиђе из кајите. Том приликом нису као „центлмени“ заборавили да даду бакшиш келнерима и матрозима који су их служили. После свега овог они су поседали у два чамца за спасавање, а трећи који је био на лађи бацили су у ваздух, па су онда отпловили к обали. Сутра дан нађени су чамци на обали код Дофинског брега, а доцније је похватао само десет њих разбојника, од којих је војни суд осудио двојицу на вешала, а остале на робију.

Разбојници по железницама. У Индији не престају разбојништва у железничким возовима. „Daily Telegraph“ у једном од последњих бројева, описује једно грозно разбојништво, које се десило ових дана на East Indian Railway.

У засебном купе-у за даме путовала је једна старија госпођа са троје деце из Бенгалије. Њен одрасли син путовао је у истом возу само у другом купе-у. Кад је воз кренуо из Jamalpurе у купе госпође ушла је једна дама, чије је лице било покривено густим велом. Кад су деца поспала и госпођа задремала онда

ова дама (која је била у ствари човек, преобучен у женско одело) баца се на госпођу и почне јој отимати новац и драгоцености које је при себи имала. На вику матере, деца се пробуде и стану је бранити. Не мисливши дуго, разбојник отвори прозор и почне бацати једно по једно дете са воза, који је великом брзином јурио, а после тога извади нож и њиме нанесе несретној госпођи неколико смртоносних рана по врату. У том времену воз је се већ приближавао станици, и разбојник покупивши новац и драгоцености, чим је воз ушао у станицу скочи из воза. Срећом истим возом путовао је комесар железничке полиције и то у истом вагону, те приметивши кад је разбојник скочио, он такође скочи из воза и после дуже борбе а у припомоћ осталих путника успе да разбојника ухапси. Син несрећне госпође одмах је изјавио да су са матером била и деца, које сад у возу није било. Одмах је послат засебан воз који пронађе децу, од које је срећом, само једно теже повређено. Власти се надају да ће помоћу ухаћеног разбојника успети да и остале похватају те тиме открију многа друга разбојничтва извршена на железничким возовима.

A. J. A.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине гостињске, актом својим Бр. 1331, пита:

„У чл. 30. ставу 2. закона о општинама, јасно је прописано, да на општинском збору имају права гласа сви задругари, који су навршили 21 годину, ма колики непосредни порез плаћали, само ако не стоје у изузећу чл. 32. истог закона.“

Међутим, поједина пореска одељења, у округу ужичком, неједнако тумаче исти законски пропис, јер при препису распореда бр. 6, за ову годину (чл. 21. а зак. о општинама) изостављају све оне задруге, које неплаћају (Укупно цела задруга) 15 динара непосредне порезе, те су искључене и нису ушле у неизбучне спискове за ову годину.

С тога се учтиво моли уредништво, да у свом листу објасни, јесу ли пореска одељења правилно урадила што су изостављене оне задруге, те нису уписате у препис распореда и у неизбучне спискове, и тако искључене од гласања, или задругари имају право гласа на ма колику суму непосредног пореза задруга плаћала?“

— На ово питање одговарамо:

По члану 30. закона о општинама, пунолетни задругари имају право гласа на општинском збору, ма колики непосредни порез плаћали, само ако не стоје у изузећу члана 32. истог закона.

Са задругом се, у овоме погледу, изједначавају и отац и синови, ако у задруги живе.

Ова повластица учињена је у интересу одржања задруге и у опште заједнице родитеља и деце.

Према томе, греше она пореска одељења, која изостављају из преписа распореда оне задругаре, чија задруга не плаћа 15 динара непосредног пореза.

У осталом, одељења греше већ и по томе, што у опште чине изостављања оних, који не плаћају 15 динара, јер по чл. 21. поменутог закона, она дају општинама веран препис распореда, без обзира на то имају ли сви право гласа или не, на општински судови по чл. 21 б, истог закона сами изостављају оне, који немају право гласа.

Сви они, који су изостављени, треба да траже исправку спискова у законом року.

II

Један полицијски писар пита:

„Молим уредништво да изволи објаснити следеће:

У чл. 153. Устава стоји: „У свима злочинима оптужени мора имати браниоца од како се под суд стави; но ако он не одреди себи браниоца, сам суд ће му га поставити. Окривљени може, ако хоће, имати браниоца и у претходној истрази, у свима кривичним делима.“

Према овоме настаје питање:

1. Може ли оптужени и у притвор стављени, давати код полиц. власти изјаве и узимати адвокате у свако доба, и при стављању у притвор па и пошто је решење о притвору суд одобрио?

2. Имају ли права на то и сродници оптуженог, да и они за њега адвоката код полиц. власти узимају?.

3. Има ли права адвокат да расмотри сва акта дотичног предмета *увек*, и при изјављивању жалбе на решење о притвору, па и пошто суд притвор одобри; или он расматра само *решење* о притвору?

Ово је објасњење потребно, јер поједини адвокати захтевају од полиц. власти, да им се дозволи расматрање свих акта и онда, пошто је дело ислеђено и оптужба формирана, као и за време, док је дело у току ислеђења?“

— На ово питање одговарамо:

Друга реченица чл. 153. Устава јасна је.

По њој окривљени може, ако хоће, имати браниоца и у претходној истрази, дакле и у оној код полицијске власти, и то како пре стављања у притвор, тако и после овога.

Наравно, да бранилац у претходној истрази, нарочито пре доношења решења о притвору, има много мањи круг рада, него од доношења решења о притвору и стављањем под суд па на даље, пошто окривљени увек мора да даје одбрану сам.

То одговара и наређењима § 117 и 127 кр. суд. пост. и оним изложеним у глави XII истог закона, а то налажу и обзира нужности, да се истрага може правилно водити.

И ако се улога браниоца састоји у томе, да као јавни и помоћни орган власти допринесе, да се по сваком делу знаје права истина, опет право претходне истраге припада искључиво иследној власти.

Према томе, од природе самога дела, стања истраге у коме се ова наводи, и бојазни да ова буде ометена, зависи: да ли ће се браниоцу стављати на распложење сва акта истраге, или само решење о притвору.

Све ово, наравно, остављено је оцени и увиђавности иследне власти.

У осталом, браниоцу није ништа ни потребно оно, што се ван решења о притвору налази у истрази, пошто суд цени само оне разлоге, који су у решењу изнесени, нарочито кад је власт учинила све оно, што је он у току истраге захтевао да се извиди у цели проналаска истине.

Браниоца може захтевати увек и сам окривљени, а то може чинити и његова родбина.

III

Суд општине праћинске, актом својим Бр. 1194, пита:

„Пресудом овога суда, осуђена је једна женска на пет дана затвора за просту увреду, и ту је пресуду одобрио и првостепенни суд.“

Кад је приступљено извршењу пресуде осуђена је изјавила, да је тражила помиловање, и да се до одговора о овоме не сме затварати, иначе нуди да казну затвора замени новцем.

Моли се уредништво за обавештење:

1. мора ли се чекати док се не донесе одлука о њеном помиловању, па да се тада изврши пресуда, ако она буде одбијена, и шта ће бити ако за то време пресуда застари?; и

2. мора ли суд казну затвора заменити новцем кад она то нуди.“

— На ово питање одговарамо:

Молба поднесена за помиловање, не може да спречи извршење пресуде, која је извршеном постала.

О томе се суд могао уверити и поучити и из расписа г. Министра Унутрашњих Дела од 14. децембра 1890 године ПБр. 21.003 (Полициј. Зборник стр. 1313).

Кад год осуђени понуди замену казне затвора новцем, суд му то мора примити, ако није случај крађе или осуда према скитницама и слугама.

Како је овде случај увреде то се мора примити понуђена замена.

IV

Деловођа општине мало-изворске пита:

„Пресудом суда општине мало-изворске од 15. јула ов. год. Бр. 1690, кажњено је једно лице са три дана затвора за дело из § 375. а крив. закона.“

По изјављеној жалби осуђеног лица, дежурни судија књажевачког првостепеног суда, вратио је суду општинском не-расмотрена акта са писмом од 22. јула тек. год. № 13225, у коме вели: *да за тај иступа није ни једним законским прописом овлашћен за расматрање.*

Молим уредништво за објасњење: која ће власт бити надлежна за расматрање иступних дела из § 375. а крив. закона, када суд вели да за та дела није позват ни једним законским прописом. Ово је објасњење потребно зато, што се оваквих иступа из § 375. а крив. зак. понајвише

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

суди у овој општини а међутим је суд овакве истуше до сада разматрао“.

— На ово питање одговарамо:

И ако немамо пред собом односне акте, ми ипак са сигурношћу тврдимо: да првостепени суд, односно судија, није могао дати онакав одговор, као што се у горњем питању вели, јер је суд надлежан да разматра пресуде општинских судова, донесене за дела из § 375. а кр. законика.

Међутим, према времену из кога се датира акт Првостепеног Суда (22. јула) могло је бити само то, да је дежурни судија изјавио: како он, само за време судског одмора, није надлежан да разматра пресуде општинских судова по кривичним делима, па је то општински суд рђаво разумео.

Ово је судија могао рећи у смислу начелне одлуке Касационог Суда од 2. јуна ове године.

Нека деловођа још један пут прочита акта, па ће видети у чему је ствар, и ако поменута пресуда није до сада послата суду на разматрање, нека је сада одмах пошље.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Богосав Челичић, чију слику износимо, осуђеник београдског казненог завода, побегао је ноћу између 3. и 4. овог месеца из хуријске окружне болнице. Он је родом из Недељице, у срезу јадранском округа подринског, стар 24 године, висок 186 см. косе црне — ретке, очију угаситих, носа у десно повијеног. Од

Владимир Калусевић, из Рокца, који је био притворен због крађе, побегао је 20. прошлог месеца испред спроводника. Он је стар 19 година, висок, црномањаст, малих кратких бркова, обријан, у оделу сељачком од шајка, извезеном гајтанима. — Акт начелства округа чачанског Бр. 11975.

Милан Вуковић, момак из Београда, покрао је свог газду па затим побегао. Он је родом из Ариља, стар 20 година, средњег раста, црномањаст. — Акт кварта варошког Бр. 11519.

Ђорђе Костић, кочијаш из Аранђеловца, извршио је више превара па затим побегао. Он је стар 28 година, раста средњег, црномањаст, косе и бркова црних, у оделу грађанском. — Денеша начелника среза јасеничког округа крагујевачког Бр. 20867.

Павле Здравковић, тежак, има да се стави у притвор по решењу алексиначког првостепеног суда од 1. маја ове године, али се налази у бегству. Он је стар 37 година, раста малог, косе црне — гургураве, браде шницасте, у оделу сељачком. — Акт алексиначког првостепеног суда Бр. 13346.

Непознати разбојници, 3. овог месеца, убили су Петра Максимовића и његовог пасторка Радована Вукића, оба из Венчана у срезу колубарском, и том приликом опљачкали их, одневши им 780 динара и један револвер. — Денеша начелника среза јасеничког округа крагујевачког Бр. 21352.

Ђорђе Нешић, осуђеник нишког казненог завода, побегао је 7. овог месеца са рада из управине баште у Нишу.

Он је стар 36 година, малог раста, црномањаст, у оделу је осуђеничком од црног шајка. — Денеша Управе нишког казненог завода Бр. 2652.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине

илићу, трговцу из Зајечара, и из исте украли: 11 комада акција Зајечарске Задруге, 10 комада акција Кланичког Друштва, једну акцију Земаљске Банке, Полису осигурања код друштва Њу-Јорк од 2000 динара са признаницама о плаћеним премијама, две признанице браће Генчића, трговаца ондашњих, од по 1000 динара, једну пресуду по којој је осуђена општина В. Изворска да плати Андреји Генчићу, по којој је Алекса пријемник права, једно поравнање по коме је осуђен Вуле Симић и жена му Даница да плате Сими Живковићу, из Крушевца, 3000 динара по коме је Алекса пријемник права, једну признаницу Лазара Димовића, по којој дугује Алекси 710 дин. једну признаницу Воје Спасојевића, управника пореског одељења, по којој он дугује оштећеном Алекси 500 динара, једну признаницу по којој дугује браћа М. Вукићи из Зајечара, и у новцу: једну стотинарку, 800 динара, у банкнотама од по 10 динара, 7 комада наполеона, 150 динара у сребру и једну меницу Жив. Петровића, из Зајечара, од 1300 динара. — Денеша начелства округа тимочког Бр. 12904.

Непознати крађивци, ноћу између 31. прошлог и 1. овог месеца, извршили су крађу Драгутину Ђорђевићу, трговцу из Александровца, и однели му једну дијамантску златну грану, један златан женски прстен са дијамантима, један пар миђуша златних, један златан брош са сликом, три игле са крупним филибарима, један позлаћен прстен са 2 камена, 16 метара штофа грао и драп за женско одело, 30 аршина српског платна прогнаног свиленим жицама, две нове женске кошуље, седам нових српских пешкира протканих свилом, два проста пешкира, и један бели дечији ортач. Све ове ствари вреде око 500 динара. — Акт начелника среза моравског Бр. 14140.

Непознати крађивац, украо је испред дућана Станоја Живковића, ковача из Свилајинца, једна кола за једног и два коња. Кола су нова сем точкова и осовине. — Денеша начелника среза ресавског Бр. 15697.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове крађе и крађивце.

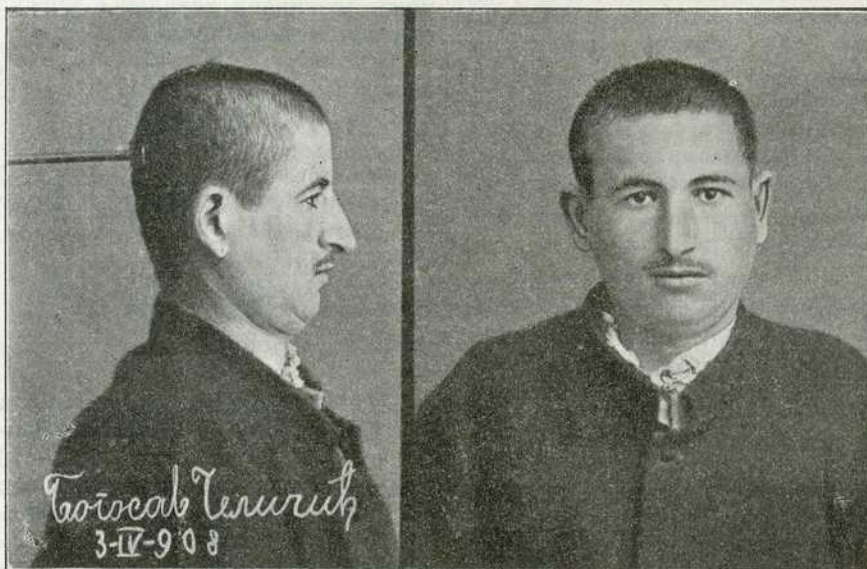
УХВАЋЕН

Антон Клаузер звани Јулиус Туман, чију смо слику и потерницу изнели у прошлом броју листа, ухваћен је.

ТРАЖЕ СЕ

Константин син Александра Павловића, чиновника војно техничких завода из Крагујевца, отумарао је 28. прошлог месеца и до данас се није вратио својој кући. Он је стар 15 година, црномањаст, висок. — Денеша начелства округа крагујевачког Бр. 21129.

Христине Барги, из Београда, нестало је 30. прошлог месеца и до данас се не зна где је. Она је стара 13 година, сувољана, у плавој сукњи и рекли. — Акт кварта врачарског Бр. 9475.

особених знакова има: белегу од посекотина на малом прету леве руке на другој фаланзи, величине 1.5 см. на страни постеријорној; више белега од посекотина на какипрету леве руке, на другој фаланзи на страни постеријорној; на грудима младеж величине пшеничног зрна за 10 см. испод и десно од споја кључних костију; младеж исте величине за 1 см. изнад овог.

најживљу потеру, и у случају проналаска стражарно их упуте власти која је потерницу издала, с позивом на означене бројеве акта или денеша.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Непознати крађивци, ноћу између 30. и 31. прошлог месеца, провалили су касу Алекси